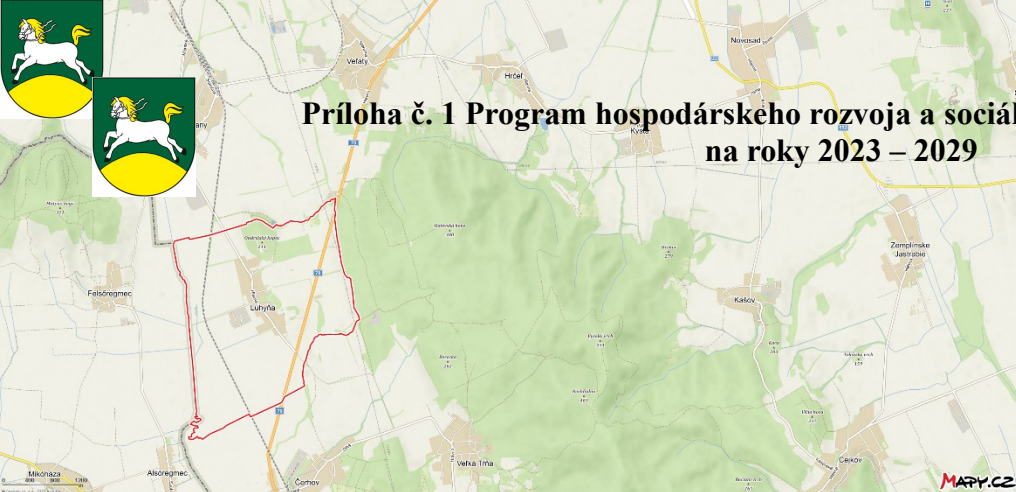

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

História obce

Archeologické výskumy nám dokazujú, že obec Luhyňa je dávny sídliskom. Našiel sa tu hromadný nález bronzových

predmetov z mladšej doby bronzovej a nálezy z čias obdobia slovanského osídlenia z doby veľkomoravskej.

Obec sa spomína od roku 1263 ako Legene, z roku 1358 ako Legenye, z roku 1454 ako Naghlegenye, z roku 1466 ako Felsew Legenye, z roku 1773 ako Leginya, z roku 1808 ako Legyňa, maďarsky Legenye. Obec sa v roku 1263 spomína ako zemiansky majetok. Často menila zemepánov, v 19. storočí patrila Andrásyovcom. V roku 1715 mala 16 opustených a 3 obývané domácnosti, v roku 1787 mala 119 domov a 685 obyvateľov, v roku 1828 mala 99 domov a 742 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom. Ráz obce sa nezmenil ani po roku 1918. V rokoch 1938 - 1944 bola obec pripojená k Maďarsku. Malá Luhyňa - obec sa spomína v roku 1448. V 16. storočí splynula s obcou Luhyňa.

Prvá písomná zmienka o obci Luhyňa je z roku 1263. Luhyňa sa tu spomína ako zemiansky majetok, ktorý často menil svojich zemepánov. Názov obce vznikol pravdepodobne od rodiny Legenyeovcov, ktorí tu dostali pozemky. Pravdepodobne obec pozostávala z dvoch častí, o čom svedčí aj názov Malá alebo Nižná Luhyňa. Tá sa pravdepodobne nachádzala nižšie pri rieke Roňave, pretože tam boli dobré podmienky pre osídlenie. V hornej časti chotára mali pozemky väčšinou zemepáni. Už v roku 1403 tu dostali pozemky Barolomej Myzlay a Peter Ronyvai. V roku 1411 Alžbeta Csalmaia, o rok neskôr Dávid Tolcsvai. V roku 1416 sa časť pozemkov patriaca Legenyeovcov, konkrétne Legenye Csontos oddeľuje a pozemky predáva Perényeovcom. V roku 1427 dostávajú pozemky v tomto chotári Redmeciovci. Už v roku 1447 sa stáva majiteľom pozemkov Jakub Makó a v roku 1493 si pozemky rozdeľujú medzi sebou Perényei a Makó. V roku 1497 si pozemky delia Štefan Doróczi, Mikuláš Kisfalúdi a rod Legenyei Fakó. V 16. storočí si pozemky delia Mikuláš Passay, Gregor Bejczy, Pavol Muczey, Ladislav Georbedi, Legenyei Passay, Štefan Soklyossy, František Szechenyi, Štefan Zajthanyi, Pavol Sutha. V roku 1598 sa uvádzajú ako majitelia usadlostí Mikuláš a Žigmund Possay, Michal Doróczy, Ján Abaffy, Štefan Zakányi. V 17. storočí Andrej Farkas, Alexander Keczer a časť majetku Possayovcov po ženskej línii prechádza na Legenyeovcov, Lónyaovcov a Wiczmándyovcov. V roku 1720 panovník Karol III. daroval Martinovi

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

Legenyeovi Pintérovi ako kráľovský dar pozemky, ktoré mu ešte ako panovníkovi patrili. V novoveku v 19. storočí sú majiteľmi pozemkov Pintér, Olchváry, Wiczmándy, Bodnár, Kigyoši, Poturnay, Nagy, Dobos, Trombitaš. Sú to zemianske rody, ktorí boli majiteľmi, ale neuvádza sa, či tu aj bývali. Najväčším majiteľom pozemkov v 19. storočí bol Ernest Dókus, ktorý tu býval v zapožičanom kaštieli od Martina Pintéra, poslanca, ktorý tu mal rodinné sídlo aj s kryptou. Ernest Dókus patril k posledným veľkým majiteľom pozemkov, hoci ešte na začiatku 20. storočia tu rodina Šolteszovcov patrila k najbohatším zemanom. Svedčí o tom aj to, že na miestnom cintoríne mali osobitné miesto na pochovávanie.

Vývoj obce v 13. - 19. storočí

Z darovacej listiny od Belu IV. je zrejmé, že obec Luhyňa tu bola pred začiatkom 13. storočia. Obyvatelia Luhyne boli Slovania a ich hlavným zamestnaním bolo poľnohospodárstvo. Okrem sedliakov a poddaných žili v obci aj rodiny zemanov. Pristáhovali sa tu po získaní majetkov, t.j. pozemkov. Najstaršie záznamy odkiaľ môžeme čerpať informácie o obyvateľstve z daného obdobia sú cirkevné matriky. Podľa majetku sa obyvateľstvo delilo na zemanov, sedliakov, želiarov, podželiarov, poddaných. Podľa náboženstva sa obyvateľstvo delilo na rímkokatolíkov, gréckokatolíkov, neskôr po reformácii na kalvínov, luteránov a po príchode židov aj židov. Jednotlivé náboženstvá mali svoje matriky na rôznych miestach, rímskokatolíci v Košiciach, gréckokatolíci v Mukačeve, reformovaní v Sátoralyaújhelyi a židia v Mukačeve. Z týchto matrik môžeme vyčítať mená, aké sa tu v tomto období vyskytovali. Počty obyvateľov sa menil vzhľadom na to, že aj tu počas reformácie sa zemianstvo riadilo pravidlom „Koho pôda, toho náboženstvo“, čiže ak bol zeman katolík, tak aj poddaní museli byť katolíci. Počas protireformácie, keďže obyvateľstvo Luhyne bolo prevažne protestantské, bola Luhyňa skoro vysídlená. Už v tomto období sa tu nachádzal pravdepodobne drevený kalvínsky kostolík.

Do konca 16. storočia okrem matrik neexistujú podrobnejšie záznamy o obci. Prechádzala tadiaľ vedľajšia obchodná cesta smerom na Košice, keď sa kupci chceli vyhnúť poplatku v meste Trebišov.

Počas stavovských povstaní v 16. až v 18. storočí museli obyvatelia dodávať vojakov, odvádzať zvýšené dane, vydržiavať veľké množstvo vojakov. Ako pohraničná obec po potlačení povstania sa stávala miestom plienenia a rabovačiek. Istý čas za obcou v oblasti Szentandraškej tane žili bieli mníši, ktorí sa tu ukrývali, mali tu vraj vybudovanú sieť podzemných chodieb. Po zrušení mníšskych rádov Jozefom II. odtiaľ odchádzajú do Poľska. V nich sa istý čas ukrýval aj František II. Rákoci, ktorý pochádzal z Borše a stál na čele posledného protihabsburského povstania. Tieto povstania a vojny ľud ešte viac zbedačili a ožobračili.

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

Urbariát obce Luhyňa

V 18. storočí počas vlády Márie Terézie každá obec v Uhorsku sa musela začať riadiť urbárom. Mal upravovať v celej krajine vzťahy medzi zemepánmi a ich poddanými. Na sneme v rokoch 1764 - 1765 vystúpila panovníčka s návrhom, aby postavenie poddaných sa všade upravilo urbármí. Základnou črtou urbariárskej reformy bol úmysel uviesť dávky a povinnosti poddaných voči zemepánovi do určitého pomeru s rozsahom pôdy, ktorú mal v úžitku. Urbár súčasne stanovil maximálnu hranicu feudálnej renty. Poddanské dávky a povinnosti sa určili jednotne pre celú krajinu. Urbár bola listina, ktorá presne určovala, čo všetko musia poddaní vykonávať, aké majú povinnosti voči panovníkovi. Bol písaný v reči ľudu, aby ho ľudia vedeli pochopiť. Urbár obce Luhyňa je uložený v archíve v Sátoralyaújhelyi.

Cholerové povstanie

Ďalšou dôležitou udalosťou v dejinách obce bolo cholerové povstanie. Cholerové povstanie vypuklo na Zemplíne v okolí Trebišova a Nižného Žipova. Príčinou tohto povstania bola choroba cholera, ktorá sa do našej oblasti dostala z Ukrajiny. Zemepáni na zamedzenie šírenia tejto choroby začali dezinfikovať studne bielym práškom. Chudobný ľud, keďže nevedel, že je to dezinfekčný prostriedok, myslel si, že ich chcú otráviť a tak sa začal búriť. Napádal kaštiele a domy zemepánov, nakoniec bolo povstanie potlačené a povstalci popravení. V tomto období aj našu obec zastihla cholera. Prvý prípad cholery bol zaznamenaný 21. septembra 1831, bol ňou Jozef Balog, 52 – ročný. Ďalším bol Michal Šoltész. Obyvateľstvo v obci povstalo 2. augusta 1832. Prvé opatrenia pre potlačenie povstania urobil zemepán Ernest Dókus. Ľudia ho napadli a preto radšej ušiel do Sátoraljaujhelya. Odtiaľ bolo vyslané vojsko, ktoré povstanie na tomto území potlačilo. O 40 rokov neskôr cholera opäť zasiahla našu obec. V tomto období zomrelo omnoho viac obyvateľov ako v prvom prípade. Prvou obeťou bola chudobná 33 – ročná Zuzana Tudošová, bolo to 21. decembra 1872. Žila len z milodarov. Ďalšie prípady smrti boli potom v nasledujúcom roku v máji, auguste a septembri. Zomrelo viac ako 20 ľudí.

Po skončení cholery zasiahlo obec obdobie sucha a tým aj hlad a chudoba. Mnoho ľudí, hlavne mužov odchádza do Ameriky. Niektorí sa po čase vrátili späť, iní tam presťahovali celú svoju rodinu. Vystáhovalci pracovali buď v baniach alebo na farmách.

Prvá a druhá svetová vojna

Po atentáte v Sarajeve na následníka trónu Františka Ferdinanda d'Esteho a jeho manželky sa o mesiac nato 26. 7. 1914 začala prvá svetová vojna. Prvá svetová vojna zasiahla aj našu obec, keď mladí chlapci boli povolaní do uhorskej armády. Hoci spočiatku to vyzeralo, že vojna bude mať

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

rýchly priebeh, opak bol pravdou. Stala sa zdĺhavou, bojovalo sa poväčšine v zákopoch. Z Luhyne odchádza približne 100 chlapov. V Luhyne v tomto období bola zriadená Vojenská akadémia v budove miestnej Národnej školy. Slúžila na výcvik veliteľov. Okrem toho sa v obci zdržiavali aj vojenské jednotky. Samotná vojna obec nezasiahla. V roku 1918 po skončení vojny sa do obce z frontu postupne vracali muži, no 12 z nich sa už nikdy nevrátili. Padli na fronte. Ďalší štyria sa dostali do ruského zajatia a domov sa vrátili až neskôr.

Po prvej svetovej vojne sa Luhyňa stala súčasťou nového štátu – Československa. No nebolo to tak jednoduché. Obec musela o to bojovať. Pri obci sa vybudovali hraničné bunkre, kde boli umiestnení vojaci, ktorých úlohou bolo chrániť Luhyňu pred maďarskými vojakmi. Istý čas sa boje odohrávali aj v uliciach obce, keď obec jeden deň patrila Maďarom a na druhý deň Slovákom. Boje sa odohrávali aj nad miestnou Szentandrašskou ťanou. Padli tu aj mnohí vojaci, ktorí boli pochovaní na miestnom cintoríne.

Obyvateľstvo obce sa museli starať o ranených a preto boli niektoré časti domov zmenené na ošetrovne. Nakoniec bola obec oslobodená a stala sa súčasťou Československa.

Aj našu obec zasiahla v rokoch 1929 - 1933 hospodárska kríza. V tomto období podobne ako po cholerovom povstaní odchádzajú mnohí obyvatelia do USA. Z obce odišli Pavol Maďar, Kohút, Kúthy, Hrivňák, Pajkoš, Lacko, Frici, Polák, Kováč.

Už v roku 1938 sa opäť Československo rozpadá. Kým pohraničná časť Čiech sa stala súčasťou Nemecka, južná časť Slovenska a spolu s ňou aj Luhyňa sa po Viedenskej arbitráži stáva súčasťou Maďarska. Maďari vpochodovali do obce hneď v novembri 1938, kde ich čakala slávobrána spolu s rodinou Šoltészovcov, majiteľov najväčších statkov v obci. Maďarské vojsko sídlilo v miestnom kláštore. Už v roku 1939 zasiahla celý svet druhá svetová vojna. Opäť mnohí chlapi odchádzajú na front. Mnohí z nich sa domov nevrátili, dokonca sa o niektorých ani nevie, kde padli. Luhyňskí chlapi bojovali v maďarskej armáde. Vojna obec zasiahla až po ústupe nemeckých a maďarských vojakov na fronte. Priamo v obci sa nebojovalo, pretože kým jeden deň patrila obec maďarským vojakom, na druhý deň už ruským. Napriek tomu však niektoré domy boli zasiahnuté strelami z tankov. Zasiahnuté boli domy smerom od Szentandraškej tani Žigmunda Zelvaya, Andreja Levického, Michala Jendriška. Obidve strany už aj tak chudobný ľud ešte viac zbedačovali a bolo bežné, že okrádali ľudí, brali im zvieratá a potraviny. V dvoch domoch mali postavené stráže, ktoré ich informovali o postupe frontu. Obec bola sovietskou armádou oslobodená 2. decembra 1944. Z vojny sa mnohí nevrátili. Po skončení vojny obec začala opäť rásť.

Obec po druhej svetovej vojne

(1945 - 1989)

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

Po druhej svetovej vojne podobne, ako v celej Československej republike, aj tu sa začala obnova zničeného hospodárstva. Začala sa výstavba nových domov a prestavba starých. Staré váľkové domy boli postupne nahrádzané novými modernými domami, poväčšine štvorcami s tzv. čínskou strechou.

Po roku 1948 sa aj tu začalo združšovanie. Postupne majitelia pozemkov, ale aj malí roľníci museli svoje pozemky a hospodárske zvieratá odovzdať družstvu. Nie každý to prijímal s nadšením, pretože mnohí malí roľníci získali pôdu tvrdou prácou a ťažko zarobenými peniazmi a teraz ju mali jednoducho odovzdať. Jednotné roľnícke družstvo v obci vzniklo v roku 1950. Neskôr bolo premenované na štátny majetok.

Podobne ako aj v iných oblastiach Slovenska aj tu sa začalo s elektrifikáciou a do roku 1948 mala väčšina domácností svetlo. V obci naďalej existovala škola. Škola sa nazývala Miestna ľudová škola a mala dve triedy, ktoré navštevovali deti z našej obce. Mala charakter základnej školy. Po ukončení štúdiá na tejto škole mali žiaci možnosť ísť študovať do Michalian, kde bola zriadená Obvodná meštianska škola. Neskôr sa miestna ľudová škola premenovala na Základnú školu pre ročníky 1. - 5.. Vyššie ročníky sa potom vzdelávali v Michal'anoch.

Okrem miestnej ľudovej školy v obci vznikla aj Štátna detská opatrovňa v roku 1946. Táto opatrovňa bola neskôr premenovaná na materskú školu.

V roku 1948 dochádza aj k zmene názvu obce, ktorá sa dovtedy volala Legiňa, od tohto roku dostáva obec nový názov Luhyňa. V roku 1957 dostala obec prvýkrát asfaltový podklad na cestu, ktorá ju spájala s Michal'anmi a hlavnou cestou do Trebišova. Životná úroveň obyvateľstva postupne narastala. V domácnostiach sa postupne udomácnili výtobytky novej techniky ako rádio, televízor, práčka, motocykel. V zdravotníctve boli zavedené povinné očkovania, ktoré sa vykonávali celoplošne. Kultúrny život v obci tiež nestagnoval, bolo založené ochotnícke divadlo, ktoré robilo pravidelné predstavenia, okrem toho sa tu premietali filmy a bola založená aj knižnica. Keďže v sedemdesiatych rokoch sa zastavila výstavba v obci, mnoho mladých ľudí odchádza bývať do mesta aj kvôli práci aj kvôli modernejšiemu bývaniu. A tak v obci postupne začína zanikať základná škola, ktorá sa presťahovala do Michalian a zároveň sa zmešuje aj počet obyvateľstva.

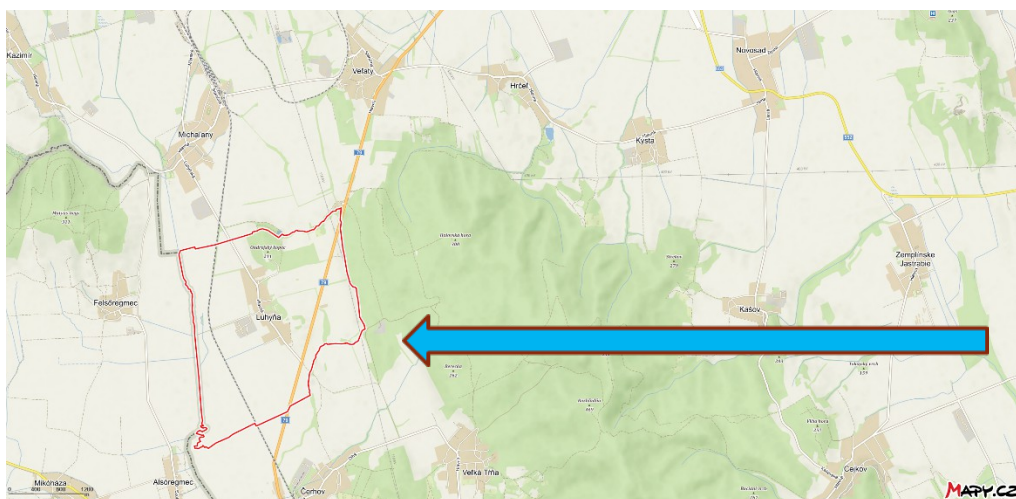
Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

Symbyly obce

Územie obce

Katastrálne územie obce Luhyňa sa rozprestiera v Košickom samosprávnom kraji. Obec Luhyňa s rozlohou 684 ha leží v juhozápadnej časti Východoslovenskej nížiny na pahorkatine miestami pokrytej sprašovými uloženinami. Nadmorská výška v strede obce je 186 m n. m., v chotári 117- 210 m n. m.. Severovýchodnú časť chotára tvorí prvohorná kryha oddelená od Zemplínskych vrchov pozdĺžnym zlomom, západnú časť niva potoka Roňava.

Graficky znázornená poloha obce Luhyňa

Demografické údaje obce

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Tabuľka č. 1 uvádza vývoj počtu obyvateľov za posledných 10 rokov. V sledovanom období (2013 – 2022) počet obyvateľov vykazuje rastúci i klesajúci trend vývoja. Celkový počet obyvateľov obci v roku 2022 bol 298.

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci v období od 2013 do 2022

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
počet obyvateľov	315	313	320	317	304	293	289	298	303	298
počet narodených	5	4	4	2	3	1	5	7	2	1
počet zomrelých	-8	-6	-2	-3	-4	-4	-3	-3	-6	-3
celkový prírastok/úbytok	-3	-2	7	-3	-13	-11	-4	9	5	-5
prirodzený prírastok/úbytok	-3	-2	2	-1	-1	-3	2	4	-4	-2
migračný prírastok/úbytok	0	0	5	-2	-12	-8	-6	5	9	-3

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15-65 rokov) konkrétne 202 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v predproduktívnom veku, a to 43 obyvateľov.

Tabuľka 2 Veková štruktúra obyvateľstva

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
predproduktívny vek (0-14 rokov)	23	20	43
produktívny vek (15-65 rokov)	96	106	202
poproduktívny vek (65 a viac rokov)	23	35	58

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostného zloženia výrazne prevláda slovenská národnosť, nakoľko 99,68% obyvateľov sa hlási práve k tejto národnosti.

Tabuľka 3 Národnostná štruktúra obyvateľstva

NÁRODNOSŤ	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
slovenská	308	99,68
nemecká	1	0,32

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V obci má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev 53,07%.

Tabuľka 4 Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

NÁBOŽENSTVO	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
rímskokatolícka cirkev	164	53,07
gréckokatolícka cirkev	59	19,09
evanjelická cirkev augsburského vyznania	4	1,29
reformovaná kresťanská cirkev	20	6,47
pravoslávna cirkev	5	1,62
nezistené vyznanie/cirkev	32	10,03
bez vyznania	25	8,09

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v obci má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

Tabuľka 5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

NAJVYŠŠIE DOSIAHNUTÉ VZDELANIE	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
základné vzdelanie	49	15,86
SOU s maturitou	74	23,95
stredné odborné vzdelanie	69	22,33
vysokoškolské - 1. stupeň	16	5,18
vysokoškolské vzdelanie -2. stupeň	44	14,24
bez školského vzdelania	36	11,65
bez udania školského vzdelania	21	6,79

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaradíme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod.. Nezamestnanosť v obci je na úrovni 5,5%. Ľudský potenciál obce pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

Tabuľka 6 Ekonomická aktivita obyvateľstva

EKONOMICKÁ AKTIVITA	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
Študent	14	4,53
Zamestnanec	129	41,75
Podnikateľ/živnostník	1	0,32
Materská dovolenka	6	1,94
Dôchodca	71	22,98
Nezamestnaný	17	5,5

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra domového a bytového fondu

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

Väčšina obyvateľov v obci Luhyňa býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 123. Rodinné domy sú v dobrom stave. V obci sa bytové domy nenachádzajú.

Tabuľka 7 Bytová/domová štruktúra

BYTOVÁ/DOMOVÁ ŠTRUKTÚRA	POČET
trvalo obývané rodinné domy	123
trvalo obývané bytové domy	0
Neobývané domy	3
Iné	2
CELKOM	128

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra

Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom obce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. V rámci administratívnych budov sa v obci nachádza obecný úrad. Predmetná budova je určená pre potreby obyvateľov a návštevníkov obce. Nasledujúca tabuľka uvádza občiansku vybavenosť.

Tabuľka 8 Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť v obci	ÁNO/NIE
Kultúrny dom	nie
Dom smútku	áno
Cintorín	áno
Kostol	áno
Materská škola	nie
Základná škola	nie
Stredná škola	nie
Školské ihrisko	nie
Futbalové ihrisko	nie
Ihriská (iné)	nie
Športová hala	nie
Telocvičňa	nie
Kúpalisko (umelé, prírodné)	nie
Zimný štadión (otvorený, krytý)	nie
Domov dôchodcov	nie
Knižnica	nie

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

Pošta	nie
Hotely, motely, penzión	nie
Turistické ubytovne	nie
Iné zariadenia cestovného ruchu	nie
Pohostinstvo	nie
Obchod, predajne	nie
Hasičská zbrojnica	nie
Zdravotné stredisko	nie
Obecný rozhlas	nie
Kino	nie
Denný stacionár (nezisková organizácia)	nie
Domov sociálnych služieb	nie

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Zdravotnícke a sociálne zariadenia

V obci sa nenachádza zdravotné stredisko. Obyvatelia dochádzajú za zdravotnou starostlivosťou do obce Michal'any alebo do okresného mesta Trebišov.

Sociálne služby obec nezabezpečuje. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať na snahu o umiestnenie občanov obce, ktorí sú odkázaní na pomoc druhých v starobe a chorobe do zariadení, ktoré sú zriadené v Košickom kraji, nakoľko priamo v obci nie je vybudované žiadne zariadenie sociálnych služieb.

Školské zariadenia

Na území obce sa nenachádzajú vzdelávacie inštitúcie. Žiaci základných škôl a študenti stredných škôl tieto navštevujú v sídle okresu resp. v iných mestách kraja.

Športové zariadenia

V rámci športového vyžitia nemajú obyvatelia obce, predovšetkým deti a mládež možnosti na aktívny šport či športové voľnočasové aktivity.

Služby

Obec nemá obchodnú a obslužnú vybavenosť. Chýbajúce služby obyvateľstvo využíva v okolitých obciach a neďalekom krajskom meste. Pri rozvoji cestovného ruchu v rámci aktivít mikroregiónu je potrebné uvažovať o modernizácii súčasnej štruktúry ako aj s rozšírením služieb.

Potenciál rozvoja cestovného ruchu

Dominantou obce je kultúrna pamiatka - **Reformovaný kostol**, ktorý bol postavený v klasicistickom štýle. Do dnešných dní slúži reformovaným veriacim. Hoci z roka na rok je ich menej, snažia sa

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

kostol udržiavať podľa svojich možností. V zime je kostol uzavretý, pretože nie je vykurovaný. Kostol je vyhlásený za kultúrnu pamiatku. Už niekoľkokrát bol rekonštruovaný hlavne z financií zo zahraničia. Omše sa v ňom slúžia v maďarskom jazyku. Pôvodne na jeho mieste stál drevený kostolík, ktorého fotodokumentácia sa nezachovala. Základný kameň bol položený 15. 4. 1807. Už v roku 1769 bol v obci prvý reformovaný kňaz. Kostol stojí na vyvýšenine a je ho možné vidieť už z diaľky. Kedysi sa zvonilo v kostole dvoma zvonmi, no jeden z nich už nefunguje. V kostole sa nachádza aj orgán so zachovalými píšťalami. Orgán sa používa len vo výnimočných prípadoch, lebo hra na ňom je veľmi zložitá. Zaujímavosťou kostola je strop. Predstavuje večernú oblohu plnú hviezd. Interiér kostola je pôvodný, kazateľnica je z kameňa a dreva, je na nej zobrazených desať božích prikázaní. Nad kazateľnicou sa nachádza latinský nápis z Markovho evanjelia.

V obci sa nachádza aj **Katolícky kostol**. Kostol musel byť okolo roku 1936 zbúraný, pretože bol v dezolátnom stave a hrozilo nebezpečenstvo úrazu. Nový kostol sa začal stavať v roku 1947. Kostol je zasvätený Nanebovzatiu Panny Márie. Interiér kostola tvorí oltár, naľavo a vpravo sa nachádzajú výjavy z biblie, konkrétne je zobrazená krížová cesta. Strop kostola nesie prvky neobarokového štýlu, hoci kostol bol stavaný v 20. storočí. Sú na ňom zobrazené výjavy z Biblie. V rokoch 2010/2011 prešiel kostol úplnou rekonštrukciou.

Pre obyvateľov a návštevníkov obce, turistov v blízkom okolí je možnosť realizácie rôznych voľnočasových aktivít (cykloturistika, turistika, kúpanie a pod.). 5 km od obce je vzdialená TOKAJSKÁ OBLASŤ známa svojimi tufovými vinnými pivnicami.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v obci.

Tabuľka 9 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je nevyhovujúci, niektoré úseky si vyžadujú komplexnú rekonštrukciu.
Chodníky	Stav existujúcich chodníkov je nevyhovujúci, niektoré úseky, vyžadujú si komplexnú rekonštrukciu a dobudovanie.
Železničná stanica	V obci sa nenachádza železničná zastávka.
Autobusová zástavka	V obci sa nachádzajú 3 autobusové zastávky v dobrom stave.
Vodovod	Obec má vybudovaný vodovod.
Kanalizácia	Obec nemá vybudovanú kanalizáciu.
Čistička odpadových vôd	V obci nie je ČOV.

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Luhyňa na roky 2023 – 2029

Rozvod plynu	Obec je plynofikovaná.
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Obec je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia je dobrý, obec nevyužíva LED technológiu, preto si vyžaduje modernizáciu. Prevádzku verejného osvetlenia spravuje externá spoločnosť.
Pokrytie mobilných operátorov	Obec je pokrytá signálmi všetkých aktuálnych mobilných operátorov.
Optická sieť na pripojenie internetu	Obec nedisponuje optickou sieťou.

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Odpadové hospodárstvo

Na území obce vzniká hlavne komunálny odpad a biologický odpad z domácnosti, z verejných priestranstiev. Obec zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V obci sa nenachádza zberný dvor ani kompostovisko. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časť obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Obec neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.